

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKOLCSOS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Főpásztorunkhoz

* (50 éves lelkeszi jubileuma alkalmából).

*Félszázad fénye tündököl Reád s ragyog,
Mint hős homloka körül a gloria...
Egyházunknak, édes Hazánknek vagy ünnepelt,
Derék, egyeneslelkű hű fia.*

*Ma ünnepelsz és ünnepel Téged büszkén
Az egyház s mindenki, aki értékel,
Mert ismerjük életed nem hiába való:
Az drága kincsnél is többet ér fel!*

*Félszázados évfordulóján, e napon
Papi palástod selymesen Rád borul
S rajta már püspöki méltóság éke díszlik
Munkás életed nagy jutalmául.*

*Oh mily' boldog a nyúj, melynek őrzője vagy,
Mennyi reménység és nagy bizodalom,
Hogy Te, aki megálltad ötven év viharát
Most élen állsz s vezetsz új útakon!*

*Ez a tudat szentelje meg ma örömöd
S vonjon ősz fejed köré dics'glóriát.
Hiveidtől mind szeretve vagy! Hát boldogan
Vezesd néped a „szebb jövőbe“ át!*

Csókfalva, 1943. november hó 18.

ORBÓK GYULA.

A gyermek

— *Részlet főt. Józán Miklós püspök úr „Szemtől szembe“ című újonnan megjelent könyvéből.*¹ —

A kis gyermek pedig növekedik és erősödik vala lélekben és teljesedik vala bölcsességgel és az Istennek kegyelme vala ő rajta.

Luk. II. 40.

Kedves Atyámfiai! Szülői szívünknek nincs és nem lehet nagyobb és szentebb öröme, mint mikor a Teremtő jóvoltából egy testben, lélekben ép, egészséges gyermek látja meg a mi egyszerű, békés otthonunkban a napvilágot. Ilyenkor úgy tesszük nekünk, hogy az Isten maga is szállást vett minálunk. Innen van, hogy a kevés megsokasodik, az új világ ígérete hívó lélekre talál s az élet mindeneket felőrlő forgatagában a kétség és bizonytalanság helyét öröm és remény váltja fel. Úgy illik ez azokhoz a jámbor keresztényekhez, akik egymagukban is bíznak az áldott atyai Gondviselésben, de a család kötelei között annak szükségességét és boldogító voltát még fokozottabb mértékben érzik; mert van már kire támaszkodjanak, van akiért dolgozzanak, van célja az életüknek, hogy maguk helyébe egy megbízható munkást, egy imádságos lelket, egy önzetlen emberbarátot állítsanak.

*

Kérdezzük meg hát a ma született Gyermekeket. Istenfélő családban született. Szegény sorsban. Egyszerűségben és jámborságban élő példa és soha feledésbe nem menő útmutatás a szülők munkás élete. Velük együtt imádkozott a házi szentélyben s foglalkozott már serdülő ifjú korában az ő mennyei Atyjának dolgaival. Szerette barátait és testvéreit s velük együtt növekedett testben, erősödött lélekben, s a keleti nyugodt életbölcselet és a világnak, mint Isten művének szemlélete, alkalmassá tette arra, hogy még ellenségeit is szeresse s a magas erkölcsi fenség érzetében megnyugodjék rajta az isteni kegyelem. Így hát a mi modern problémáink boncolása közben már meg is kaptuk az ő áldásdús életének egyes fejezetéből azt a válsázt, amelytől bajainknak orvoslása, családi, társadalmi és nemzeti viszonyainknak egészsége és a népek társadalmában fajunknak jövője függ.

*

„A kis Gyermekek növekedik vala testének állapotában.“ Tehát, a fejlődésnek ezen a fokán, az ép és szép, és kitartó fizi-

¹ A mű ára fűzve 10 P., kötve 15 P. Megrendelhető az Iratterjesztőnél, az egyházi irodán; bolti ára magasabb lesz.

kum a fontos. Ezt segíti elő az otthonos lakás, a tápláló eledel, a test gyakorlása a szabadban és más nemes szórakozások, amelyek a jövő Emberét előkészítik az egészséges társaséletre, ahol nemes versengésben mérik össze testi és szellemi erőiket azok, akik ma még karácsonyfa alatti játékaikban boldogan engedik át magukat a pillanat örömeinek. E tekintetben, hiszen nincs is olyan nagy hiány minálunk, hiszen a sport, a testedzés kultusza sok helyen már túl megy azon a mértéken, mely a lélek és a test egyöntetű fölkészültségét összhangba tudná hozni s gépembereket, vagy embergépeket produkál, amelynek szomorú visszahatását egy-egy olimpiai győzelem sem tudja feledtetni.

Keresztény Testvéreim! Hogyha Isten az ő véghetetlen jóvoltából, házasságotat gyermekkel áldotta meg, tekintsd ezt úgy, mint egy szent elkötelezettséget, s vigyázz arra az emberpalántára, mint a saját szemedre; ne csak őt neveld, hanem neveld magadat is, mert akárhány szülőnek még a mai modern világban sincs meg a kellő előismerete ahhoz, hogy annak a vickándozó jószágnak mire van szüksége. Akárhányszor úgy érzi magát a legjobban, ha okos felügyelet mellett látszólag — magára hagyod. A túlságos ápolásnak éppen úgy meg vannak a hátrányai, mint az elhanyagolásnak is alig helyrehozható következményei. Az a gyermek nemcsak a tiéd, a te egyéni tulajdonod. Az a gyermek Istené is, az Istené és az Anyaszentegyházé s azé az édes magyar hazáé, amelynek jó és balsorsával azonosítva magát, azzá lehet, amivé lennie kell, önálló egyéniség, egész ember, a maga ura, aki pártok, osztályok és felekezetek kicsinyes tülekedései fölött toronymagassáig emelkedve, megalapítja — a lélek erőtől is támogatva — az egészséges keresztény Családot, amelynek Bethlehem előtt nem kell szégyenkeznie, mert ott is ugyanaz a libegő mécszláng s annak derengő fénye világol s fölötte szent örömben kigyúlnak, nemcsak világítanak, hanem melegítenek is a magasságos égnék csillagai.

„A kis Gyermekek erősödik vala lélekben...“

Kedves Atyámfiai! A testnek ikertestvére a lélek. Együtt haladnak, együtt fejlődnek a földi vándorút különböző lépcsőfokain. Amíg egymást, mint testvérnéphez illik, híven támogatják, mind a ketten nyernek rugékonyságban, kitartásban, munkabírásban; a testi egészség magával hozza a nyugodt kedélyt, jól rendezett belső világunk egyensúlyát; s hogy az életben reánk váró gondok és kötelességek mellett mások ügyét is magunkévá tudjuk tenni s adott esetben készek és képesek lehetünk rendkívüli megpróbáltatások elhordozására is, ez mind az Istenben gyökerező erős lélek műve. Oh, mily boldog az, aki így és ezek szerint készülhet elő még a boldog gyermekkorban, az élet komoly, százszor szent feladataira.

Jól vigyázz tehát, Kedves Testvérem, gyermekeidnek fogékony lelkére. Ha lehet, még jobban, mint az ők testi épségökre, A lélek roppant érzékeny műszer. Aki nem tud bánni vele, jobb, ha magára hagyja, mert esetleg helyrehozhatatlan kárt okoz benne. A lélek minden külső behatásra pontosan reagál; a szépet, jót és igazat már természeténél fogva szereti és támogatja, de könnyen megeshetik, hogy kétes színezetű környezetben megtévesztve és eddigi otthonos nyugalmából kiábrándítva, tanácstalanul bolyong az élet keresztútjain s ahelyett, hogy visszaterelődnék az igaz útra, a saját vesztébe rohanva, menthetetlenül oda van. Kérdem, ki vállalja ezért a felelősséget? A szülő, tanító vagy a jó barát? Az egyház, az iskola vagy társadalom a maga kétes értékű céljaival, túlhajtott irodalmával és művészetével? Ezek egyenként és összesen felelősek a sok romlásért, amely manapság a magyarság zsenge lelkében végbemegy. Hordozza ki-ki a felelősségnek azt a részét, amely reá esik, de hordozza elsősorban a szülő, akinek „kezeben vannak a gyermeknek álmái s tündérvilága lelkes ifjúnak...“ „Játszani — ily drága kincsek nem adattanak...“ A romlatlan lélek örülni akar: örvendjünk vele együtt, ha óvatlan percben megijed valamitől, babonás félelem helyébe öntsünk beléje — bátorságot, hogyha Jézus módjára ő is imádkozni akar s foglalkozni a mennyei Atya dolgaival, imádkozzunk és énekeljünk zsoltárt vele együtt, mert amit zsenge korban megtanul és magáévá tesz, az egy egész életen át pótolhatatlan lelki kincse lészen; és hogyha valamit, bármi csekélységet nyújt és felajánl nekünk, fogadjuk azt kész szívvel és örvendező lélekkel, mint Istennek kegyelmi ajándékát egy kis gyermek kezéből; ha kérdez, feleljünk meg reá legjobb tudásunk szerint, de természetesen csak a gyermek értelmi fokához képest, nehogy túllőjjünk a célon s egy ártatlan világot romboljunk szét, amit fölépíteni többé nem lehet.

*

A jó, szép, nemes és igaz ilyenformán az ő számára már nem pusztán szépen hangzó szavak, hanem fölbecsülhetetlen, komoly értékek, amelyek a gyakorlati élet és tapasztalati világ kenyere és sója mellett soha meg nem szűnnek gazdagítani az egymásután következő nemzedékeket, a hívő lelkek millióit.

Ez az én ideálom. Ez az én álmom és reményem. Ez a testben, lélekben erős, isteni bölcsességgel teljes krisztusi gyermek, akin az Isten lelke elejétől végig megnyugszik. A kegyelem harmatában Isten megfürösztí és atyai csókjával elárasztva így kiált fel a zsoltáríró szavaival: „Én fiam vagy te; ma szültelek tégedet. Ámen.

SZINYEI-MERSE JENŐ vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter mondotta: *Tűnjék el örökre az a magyar ifjú, aki a falusi munkában büntetést lát.*

Biblia olvasása közben

Mózes I. kv. 4. r. 7 v.

A cselekedet teszi az embert, cselekedeteink alapján lehet ítélni félettünk, cselekedeteink jellemeznék bennünket. A jó cselekedetek kedvessé teszik az embert mindenki előtt, aki jót cselekszik, az jó ember. De a jó cselekedetek kedvesek Isten előtt is. Isten azt akarja, hogy mindig, minden állapotunkban, a szenvedések és gyötrődések óráiban is mindig jót cselekedjünk. A mi mintaképünket, az eszményi embert, az úr Jézus Krisztust ép az jellemzi, hogy ő teljes szegénységben élve és keveredve minden percét arra áldozta éjjel és nappal, hogy jót tett azokkal, akik hittek benne és szerették őt, de azokkal is, akik gyűlölték és ócsárolták őt. Sőt a keresztkínjai között is Isten kegyelmét kérte azokra, akik őt bántalmazták. Őt kell követnünk a jó cselekedetek gyakorlásában. Nemcsak azért cselekedjünk jót, mert Jézus is mindig jót cselekedett és Istennek, a mi égi Atyánknak is ez a parancsolata, hanem azért is cselekedjünk jót, mert jót cselekedve mentek leszünk a bűntől. Viszont, aki rosszat cselekszik, az magával cipeli a bűnös állapotot és megindul a lelki súlyedettségre mocsara felé. És a mi még ennél is fontosabb, mindig vigyázzunk arra, hogy hatalmunk legyen cselekedeteink felett és egy pillanatra se hatalmaskodjék felettünk cselekedetünk és annak indulatja. Hideg fej és meleg szív teszi az embert emberré és Emberré. Ezért *imádkozzunk*: Égi jó Atyánk, kegyelmes Istenünk! könyörgünk Hozzád azért az irgalomért, hogy Te vezesd a mi cselekedeteinket és a mi indulatainkat. A Te akaratod uralkodjék a mi akaratunk felett és Te vezessed minden lépésünket. Ha úgy tudnánk életünket berendezni, akkor a mi cselekedeteink is Téged dicsőítenének; mert akkor csak igazán jó cselekedetek volnának a Te tökéletességed szerint. Erre kérjük a Te segítségedet; most magunkra hagyatva nem tudunk jót cselekedni. Indulataink a gonosz cselekedetekre vezetnek minket. Ne engedd Atyánk, hogy a mi indulataink uralkodjanak felettünk. Add, hogy hideg fővel és meleg szívvel éljük le az életet minden állapotunkba mindenkivel jót cselekedve. Erre kérjük a Te segítségedet és a Te áldásodat. Amen.

Bezáró beszéd

Barla Dezső nagyváradi egyházközségi gondnok mondotta f. évi november hó 14-én, Nagyváradon tartott Dávid Ferenc emlékünnepeken.

Az emberi elmék és szívek egy mérhetetlen anyagi világ-egyetem nyomását soha nem érezték annyira, mint a mai világban. Pedig az anyagi világegyetemben, amely terjedelmében végtelen, semmi sem hasonlítható össze a szeretet titokzatos jelentőségével.

A szeretet jelentősége, mint kinyilatkoztató tényé, óriási fontosságot nyert a modern theista számára. A szeretet a világban volt az ember előtt. Az élet alacsonyabbrendű lényekben is jelentkezett, de az emberben csodálatos és gyönyörű fejlődést ért el, mert megteremtette az emberi családot, az emberi társadalmat és létrehozta a fajtestvéri értelmén alapuló nemzeti társadalmat.

A modern theista, vagy Istent hívő embernek nagy segítségére van a vallásos filozófia tudományának azon bizonyítása, melyhez a fundamentális valóság utáni kutatásában érkezett el. Így jutott szerephez a vallásos életben a szeretet misztériuma mellett az értelem és a gondolkodás is.

Amint már kifejezésre juttattam, az emberi elmék és szívek egy mérhetetlen anyagias világegyetem nyomását soha nem érezték annyira, mint e modern világban.

Épen ezért ebben a sokat hangoztatott modern világban a korszerű egyháznak kötelessége és hivatása inspirálni és megerősíteni a nemzeti keresztény és szociális lelket, mert így lesz a modern egyház által hirdetett vallás a modern világ szükségleteinek kielégítője.

Ennek a modern egyháznak a szerepét akarja betölteni szent elhatározással magyar unitárius földi egyházunk, melynek nagy alapítója az örökké fejlődő ember halhatatlan képviselője, Dávid Ferenc, aki felemelkedvén az egyetemes gondolkodás magaslatára, lelki szükség szerint ismerte fel, hogy csak egy az Isten. Meggyőződéssel hirdette Dávid Ferenc, hogy ha helyes fogalmat akarunk alkotni Istenről, akkor ennek a fogalomnak meg kell közelíteni a tökéletest. Isten tökéletes Világának is, és az embereknek is, tehát minden álszemérem nélkül ezt a tökéletességet kell szolgálniuk.

Magyar unitárius egyházunk nagy vallásalapítója halálának 364-ik évfordulója alkalmából tiszta magyar keresztény, protestáns öntudattal hirdetjük az igazság szeretetét, a felekezeti békét és a magyar értékek megbecsülését. Nemzeti kincs a mi unitárius egyházunk is és így nagyváradi egyházközségünknek is el kell foglalnia városi közéletünkben azt a szerepet a nemzetépítő munkában, melyet ősi magyar egyházunknak küldetése alapján vállalnia kell és vállal is.

Dávid Ferenc emléknep Nagybányán

Suka Sándor tb. gondnok.

A nagybányai szórványegyházközség szokásához híven november 14-én egy egész napot kitöltő programmal adózott Dávid Ferenc mártír-halála emlékének. Az ünnepnap melegségét még fokozta Suka Sándor gondnokságának negyedszázados jubileuma. Az egyházközség központi vendégei ez alkalommal dr. Kiss Elek e. főjegyző és Simén Dániel teológiai tanár voltak. Az idejében érkezett vendégek 13-án lelkész kíséretében „várost-nézvén“, a város által templom és lelkészlakás céljaira adományozott 300 négyszögöles gyönyörű telket tekintették meg, majd néhány egyházközségi vezetőhöz látogattak el és a város vezetőségénél tisztelegtek, kifejezván az Egyetemes Egyház háláját a fejlődő nagybányai egyházközségnek nyújtott megértő erkölcsi és anyagi támogatásáért.

Az emléknep délelőtt istentisztelettel kezdődött, amelyen Simén Dániel prédikált Mt. V. 10. vers alapján. — A háború valóban szenvedés, de boldog az az ember és boldog az a nép, amely szenvedni tud az igazságért. Dávid Ferenc is, a magyar nép is az örök igazságért vállalta a háborúságot s boldogan vállalta, mert tudta, hogy „az igazságot útjában semmi sem tartóztathatja fel“.

Az istentisztelet keretében dr. Kiss Elek az újonnan szerzett harmóniumot szentelte fel, kiemelve a harmónium összhangot jelentő lényegét és Istenhez vivő hivatását.

Istentisztelet után a szokásos üdvözlések, majd a díszközgyűlés keretében Suka Sándor gondnok negyedszázados gondnoki működésének méltatása következett. Díszbeszédet Simén Dániel mondott. Az Egyetemes Egyház részéről dr. Kiss Elek, az egyházközség nevében Lőrinczy Géza lelkész és Simó József egyhk. jegyző köszöntötték az ünnepeltet. A szívbőljövő méltatásra és üdvözlésekre Suka Sándor válaszlolt meghatóttan. — Suka Sándor 25 évvel ezelőtt szinte „gyermek-

fejvel" vállalta a lupényi egyházközség gondnokságát. Áldozatos munkája, helyi jelentőségében, nemzetünk és egyházunk három megpróbáló sorsfordulóját ölelte át: a forradalmat a kisebbségi életet és a bécsi döntés délerdélyi következményeit. Akkor állt az élre, amikor az egyházi munka a legnépszerűlenebb feladatok közé tartozott, de a legszentebb hitvédelemmel magasztosult az egyensúlyát veszített, forrongó világban s akkor hordozta a keresztet, amikor a kisebbségi sorsban a legtisztább nemzetvédelem lett s a bécsi döntés után, hulló könnyek között, otthont sirató és hazát lelő új-honfoglalással szépült. Suka Sándor gondnok 25 év alatt lelkeszei támogatásával *egyházközséget szervezett, lelkészlakot, templomot és felekezeti iskolát épített*, előljárván az összhangzó egyházi élet munkálásában s az áldozathozatalban, amelyet nemcsak az aranykönyvek, hanem a hálásan emlékező emberi szívek s a nemes cselekedeteket számontartó Jóisten is bizonyára följegyzett. Suka Sándor világosan átérezte, hogy az unitárius egyház magyar egyház s ennek a bevehetetlen várnak a falairól harcolt a magyarságért. A Zsilvölgyében színjátszó egyesületet szervezett, magyar szót vitt a színpadra, az analfabétizmust megszüntető tanfolyamokon tanított, oktatott, gyermek, sőt a lelkészek távollétében, felnőtt istentiszteleteket vezetett s egyszerű bányász-családoknak kenyérhez segítője, igaz magyar szószólója lett. Amilyen megértő, szociálisan érző (az utóbbiért Nagyszebenben várfogságot is szenvedett), az arra rászorulókat iránt, ép olyan könyörtelen a renegátokkal szemben. Gondnoksága mély vallásosságot, egyház- és népszerűtetet tükröz vissza. Ő az Isten, haza és egyház szolgája volt. Erdemeit egyházközsége jegyzőkönyvben örökítette meg s őt tiszteletbeli, díszgondnokká választotta. Az egyház büszkén néz Suka Sándorra a keveseknek kijáró negyedszázados jubileum alkalmából s szeretettel üzeni: „Jól vagyon jó és hív szolgám, kevesen hív voltál, többre bízlak ezután!”

Délután a Polgári-kör nagytermében unitárius irodalmi est keretében Suka Sándor gondnok megnyitót mondott. Dr. Kiss Elek e. főjegyző „Az unitarizmus jelentősége a magyar életben”, Simén Dániel teológiai tanár „Népegyház” címen értekezett. Az estélyt Lőrinczy Géza lelkész zárta be igen szellemesen. Az irodalmi est szép anyagi és erkölcsi sikerrel járt.

A vendégek és nagybányaiak egyaránt fejlődést tapasztaltak ezen az unitárius örhelyen s boldogan állapítják meg, hogy szent ügyünk, a buzgó hívek és a jó pásztor, Lőrinczy Géza munkája alapján jó kezekbe van letéve.

Simén Dániel.

A PÜSPÖK ÚR HARMADIK UNOKÁJA. November hó vége felé a főtisztelendő püspök urat az az öröm érte, hogy megszületett harmadik unokája, legifjabb Józán Miklós, Józán Dezső műszaki tanácsos fia. A főtisztelendő úr a következő versikével hívogatta a kis unokát:

HIVOGATÓ RIGMUSOK.

*Dele, dele Mikike:
Nehezen vár Ilyke.
Dele, dele, dele már,
Őszi ködbe' napsugár...*

*Ne vess egyet szaporán,
Gyermekkorod hajnalán;
Vagy ha sírsz is, azt se bánjuk:
Erkezésed várva-várjuk.*

Unitárius lelkészek seregszemléje

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége évi közgyűlését megelőzően továbbképző tanfolyamot rendezett, melyen a szórványkérdés vonatkozásait tette vizsgálat tárgyává. *Csiki Gábor* esperes, *Lőrinczy Géza* lelkész és dr. *Szathmáry Lajos*, az EMKE üv. elnöke tartottak érdekes és tanulságos előadásokat, melyeket termékeny vita követett. A továbbképző határozatait a közgyűlés az E. K. Tanácshoz terjeszti fel a szükséges intézkedések megtételére. E javaslatok közül kiemelkedik az a gondolat, mely *unitárius szórványkönyv* egybeállítását javasolja, hogy szórványokban élő hiveinknek kezében megfelelő unitárius öntudatébresztő munka legyen.

A továbbképző bevezetéseként tartott istentiszteleten *Darkó Béla* imádkozott és *Marossi Márton* prédikált. Az ezt követően tartott közgyűlésen *Pál Dénes* tb. elnök mondott megnyitót, dr. *Abrudbányai János* javaslatot terjesztett elő *Dávid Ferenc* kolozsvári szobra felállítására. *Ferencz József* előterjesztette *Józan Miklós* püspök ötvenesztendős szolgálata emlékezetét megörökítő határozati javaslatot. A közgyűlés e javaslattal kapcsolatban elhatározta, hogy 100 pengős pályázatot hirdet a nagyváradi disputáció 375. éves évfordulója alkalmából tartandó istentiszteleten mondandó unitárius egyházi beszéd jutalmazására. Dr. *Gelei József* főgondnok az egyház egyeteme és összes intézményei nevében köszöntötte ötvenesztendős lelkézi szolgálata évfordulójára visszatekintő főpásztort. *Józan Miklós* püspök felszólalásában megköszönte a kedves megemlékezést, s rámutatott arra, hogy vele az unitárius lelkézi kar nemcsak püspökét tisztelte meg, hanem tisztelettel adózott azelőtt a nehéz hivatás előtt, amit a lelkészeknek minden időben be kell tölteniök. *Ekárt Andor* elnök zárószavai rekesztették be a közgyűlést, melyen a református és evangélikus egyházak és a kolozsvári hatóságok vezetői is képviseltették magukat, s melyen 64 unitárius lelkész vett részt.

Az év rendes közgyűlést szombaton reggel *Lőrinczy Mihály* imája után nyitotta meg *Ekárt Andor* elnök, gondolatokban gazdag beszéddel, melyben a népi kultúra művelése fontosságára irányította figyelmünket. *Ferencz József* titkári jelentése kapcsán a közgyűlés elhatározta, hogy a szóvatai bérüdlőt a jövő évben is fenntartja s annak gondnoki tisztere felkérte *Halmágyi János* esperest. A közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a szövetség karácsonyra megjelenteti *Dávid Ferenc: De dualitate* c. munkája *Márkos Albert* tanár készítette magyarnyelvű fordítását, *Benczédi Pál* bevezető tanulmányával. A közgyűlés a jelentés kapcsán elhatározta, hogy a jövő évben unitárius tanárainkkal és tanítóinkkal karöltve továbbképző tanfolyamot óhajt rendezni Székelykeresztúron, ahol az együttműködés és az unitárius öntudatnevelés

kérdéseit kívánják megbeszélni. A közgyűlés bizottságot küldött ki a lelkészi fizetések és nyugdíjak ügyében teendő részletes javaslatra *Pál Dénes* elnöklete alatt, mely a körüli espere-sekből, teol. dékánból, elnök, *Benedek Gábor* és titkárból áll. E bizottság már december 8-án Kolozsvárt tartja első érdemi ülését, s egybeállított javaslatait küldöttségileg terjeszti a vál-lás- és közoktatásügyi miniszter úr elé. *Taar Géza* javaslatára közgyűlés elhatározta, hogy a jövő évi továbbképző tanfolya-mot a liturgiakérdés tanulmányozására fordítja a közgyűlés. A *Murányi Farkas Sándor és neje Benkő Ágnes alapítványi palástjuttalmat* — *primor Pálffy László* 200 pengős adományát — a közgyűlés *Gellérd Imre* s. lelkésznek szavazta meg.

Az unitárius lelkészek évi seregszemléje elmélyülő, komoly munkáról és a kari érdekek méltányos és szükséges védelméről tett tanubizonyságot.

Ferencz József.

Reformáció ünnepl hete a budapesti unitárius egyház életében

A reformáció hetében egyházunk négyszázéves dícsőséges multjában méltóképen vett részt a budapesti unitárius egyház-község. Október 24-én tartott rádiós istentisztelet alkalmából dr. *Csiki Gábor* esperes „Ha Isten velünk, ki ellenünk“ ige alap-ján jelölte ki az unitárius vallásközönség útját nemzeti, egy-házi és családi élet munkamezején. Október 30-án délután 6 órakor tartotta a Koháry-utcai unitárius templomban az *Uni-tárius Irodalmi Társaság* felolvasó ülését. „*Te benned bíztunk eleitől fogva*“ éneke után szeretve tisztelt főpásztorunk *Józan Miklós* püspök lelkes szavakban nyitotta meg az ülést. Megem-lékezett a budapesti *Dávid Ferenc Egylet* 40 éves multjáról, amikor a diadalmas 10 év felolvasó üléseit ugyanebbe a tem-plomba tartotta. Ismertete az *Unitárius Irodalmi Társaság*-ot és annak hivatalos lapját, a *Keresztény Magvetőt*. Végül meg-emlékezett a mai székfoglaló felolvasóról, *Botár Imre* tanár-ról, akit gazdag történelmi tudása és a történetíráshoz szüksé-ges szakismerete alapján arra lát hivatva, hogy megírja egy-házunk történetét a reformációtól napjainkig. *Botár Imre* ta-nár rendes tag „*A tolerancia a XVI. században*“ címmel tar-totta meg székfoglalóját. Ujabb adatokkal gazdagította a vál-lás- és lelkiismeretszabadság hőskorát. Ezután *P. Szentmártoni Éva*, a kolozsvári *Nemzeti Színház* tagja, nagy művészettel énekelte *Beethoven* „*Vezeklés*“-ét. Orgonán kísérte *P. Szent-mártoni Kálmánné. Gyallay Pap Domokos* választmányi tag beszámolt eddigi munkásságáról és jövő tervéről, hogy megírja a kollégium belső életének epizódjait s ebből olvasott fel egy kedves humoros részt. *Gergely Ferenc* orgonaművész *Bach* „*D-moll sonata és fuga*“ című művét adta elő nagy művészet-

tel. A jól sikerült ülést *Józan* Miklós püspök köszönő zárószava és a Hymnus zárta be. — A reformáció napján *Szent-Iványi* Sándor vezetőlelkész a Koháry-utcai templomban délelőtt kilenc órakor, dr. *Csiki* Gábor esperes 10 órakor a Missióház templomában tartották meg az ünnepi istentiszteletet, megemlékezve a reformációról, Dávid Ferencről és az örök reformációról. Este 6 órakor a Missióház templomában a *Dávid Ferenc Egyesület* ifjúsági köre tagjai és más hívők jelenlétében, kik megtöltötték teljesen a templomot, tartották meg az ünnepélyt. *Bencze* Márton lelkészjelölt imát mondott. Dr. *Kovács* Lajos teológiai tanár tartott mélyen szántó ünnepi beszédet. *Zoltán* Sándor egyetemi hallgató szavalta mély érzéssel *Babits Mihály* „*Miatyánk*“-ját. November 1-én délelőtt 11 órakor ugyancsak a Missióház templomában volt a *Duna-Tiszamenti egyházkör* értekezlete, amelyen az esperesi kör ügyeit tárgyalták meg, mint az egyház ügyei iránt érdeklődők. Másnap, 2-án este újra találkoztunk a Koháry-utcai gyülekezeti teremben, az egyházközség tagjai, férfiak, nők. Ez a második találkozó. Ez alkalommal *Varga* Istvánné *Bach* „*Praeludium*“-át adta elő harmoniumon, *Berei* Mária az Operaház tagja énekelte *Bach* „*Jézus te légy velem*“ című vallásos énekét, *Varga* Istvánné harmonium kísérete mellett és együtt énekeltek *Mendelsóhn* „*Vasárnap reggel*“ című vallásos énekét. *Szent-Iványi* Sándor vezető lelkész ismertette ezeknek, a minden hó első keddjén tartandó összejöveteleknek a célját és buzdította a híveket a megjelenésre. A késő esti órákig együtt maradt a társaság.

Ujvári László.

Török Elek

1883—1943.

Id. Török Elek született Csekefalván 1883-ban, mint szabad székely szülők gyermeke. Tanítói oklevélnek megszerzése után nyárádgálfalvi egyházközségünk kántortanítójául neveztetett ki, hol úgy a felekezeti iskolai, mint az iskolánkívüli népnevelés áldásos munkása volt. A román megszállás alatt meghurcoltatott és üldözésnek volt személye kitéve. Szövetkezeti téren is sokat tevékenykedett; a helyi Hangya és Tejszövekezet ügyvezető igazgatója volt. Október. 3-án lehunyta örök állomra szemeit a marosvásárhelyi állami kórházban. Október 5-én a vidék nagy részvéte mellett *Csongvay* Lajos nyárádszentlászlói lelkész imája és *Halmágyi* János marosköri esperes hallotti beszéde után a sírnál az egyházközség nevében *Dézsai* Zoltán tanító búcsúztatta el.

Az elhunytban *Török* Elek lelkész édesapját gyászolja.

Az idei főtanács

Szép őszi időben folyt le az idei főtanács más nagyszabású gyűlések, megbeszélések és ünnepélyek közepette november hó 21- és 22-én. A főtanácsi gyűlés elég népes volt, de a vezető unitárius jelesek közül többen hiányoztak, bizonyára azért, mert a rendkívüli idők nagy kötelessége otthon tartotta fontos kötelességeik teljesítése mellett. A főtanácsi gyűlés vasárnap reggel 9 órakor kezdődött az ismert tisztikarral az élén *dr. Gelei József* főgondnok tartalmas, magával ragadó megnyitó beszédével. Utána *Traeger* Ernő dr. min. oszt. főnök *Antal* István nemz. nevelési prop. miniszter megbízásából üdvözölte az egyház főtanácsát. Jóleső érzéssel hallottuk az egyházunkat ért elismerést magas helyről, midőn megállapítást nyert, hogy az unitárius egyház a nemzetvédelem terén azok között van, akik századok óta az élén járnak. A nagy lelkesedéssel hallgatott és többször tapssal és éljenzéssel fogadott beszéd után a főtanács hódoló táviratot küld a Kormányzó Úrhoz, üdvöző táviratokat *Szinyei-Merse* Jenő kultuszminiszternek, *Kállay* Miklós miniszterelnöknek, *Antal* István dr. és *Bánffy* Dániel báró minisztereknek, továbbá *Pataky* Tibor dr. államtitkárnak. A különböző bizottságok kiküldése után *Józan* Miklós püspök tette meg magas színvonalon álló évi jelentését. A jelentés után a főtanács a templomba vonult, hol *Kelemen* Imre oklándi lelkész tartott nagyszabású, tartalmas alkalmi egyházi beszédet. Az istentisztelet után a főtanács folytatta tárgyalásait, első sorban az E. K. Tanács jelentését tárgyalva. A főtanács *Ütő* Lajos esp. javaslatára jegyzőkönyvben örökítette meg dr. *Ferenczy* Géza tb. főgondnok érdemeit abból az alkalomból, hogy az egyetem aranydiplomával tüntette ki, *Vári* Albert teol. tanár, *P. Szentmártoni* Kálmán gimn. tanár, *Hadházy* Sándor pénztáros érdemeit nyugalombavonulásuk alkalmából.

Délután a tanácskozást megszakítva, a főtanács a *Berde*-ebédre vonult vissza a kollégium tornatermébe. A püspök úr Kormányzó Urunkra mondott pohárköszöntőt, dr. *Csiky* Gábor kormányfőtanácsos pedig a *Berde*-serleggel emlékezett meg a nagy alapítóról. Délután több főtanácsi tárgy előadása után sorra kerültek a választások is. Új főtanácsi tag lett dr. *Vernes* Gyula, Besztercenaszód megye tisztii főügyésze. Az egyházi képviselőtanácsba megválasztották id. *Hadházy* Sándor pénztárnokot. A nyugdíjbizottság elnöke dr. *Gaal* Zsigmond lett, míg póttag lelkészről részről *Erdő* János, világi részről pedig *Vaska* Dezső. A pénzügyi bizottságba választották be *Hadházy* Sándort, a pénztárvizsgáló bizottságba *Gyarmathy* Árpádot, továbbá a székelykeresztúri gimnázium felügyelő-gondnoka dr. *Mikó* Imre országgyűlési képviselő lett, a székelykeresztúri gimnázium igazgatója pedig *Péter* Lajos tanár. Egy-

házi közügyigazgatónak *Halmágyi János* espèrest választották. A választások után *Gelei József* dr. főgondnok meleg szavakkal üdvözölte a megválasztott tagokat, köztük elsősorban *Mikó Imre* képviselőt, *Péter Lajos* igazgatót és *Halmágyi János* esperest.

A főtanács tárgyalásának második napján a tanügy jelentések következtek, melyeket színvonalon álló hozzászólások követtek. Ezek közt kiemeljük, hogy az Egyházi Főtanács jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg *Márkos Albert* nyugalomba vonult tanárnak, aki 44 éven keresztül állott a nevelés szolgálatában s a nemzedékek egész sorozatát vértette fel tudással, jóra és emberségre való neveléssel. Működésére tanítványai is csak a legnagyobb szeretettel és elismeréssel tudnak visszagondolni.

Bejelentették a Főtanácsnak, hogy a kolozsvári Berde-bizottsághoz hasonlóan, Székelykeresztúron is gyámszülői szövetség létesült, amelynek az a célja, hogy a szegény, de tehetős székely gyermekek közül minél többet kiműveljen a középiskola, az ipar és kereskedelem utánpótlására.

Negyed 2 órakor jelentették a Főtanácsnak, hogy *Szinyei-Merse Jenő* kultuszminiszter részt kíván venni néhány pillanatra a tanácskozásokon. A kollégium épülete előtt a magas vendéget *Kovács Kálmán* tanügyi főtanácsos, *Mikó Imre* dr. országgyűlési képviselő, *Gyergyay Árpád* dr. felügyelő gondnok, *Abrudbányai János* dr. teológiai dékán, *Ferencz József* debreceni lelkész, *Gálffy Zsigmond* főgimnáziumi igazgató és *Hadházy Sándor* tanár fogadták. A miniszter *Lőrinczy Szabolcs* miniszteri tanácsos kíséretében, a diákok sorfala között nyitott be a kollégium dísztermébe, a tanácskozások színhelyére. Belépésekor a minisztert lelkes éljenzés fogadta.

A Főtanács nevében *Gelei József* dr. egyetemi tanár, egyházi főgondnok üdvözölte a minisztert. Üdvözlő szavai után rámutatott arra a nehéz helyzetre, amelyben az unitárius egyház jelenleg él. Kérte a minisztert, hogy *Erdély legkisebb bevett egyházát ne tekintse úgy, mintha az valóban „kisebbségi” volna a többi egyházakkal szemben, mert a nemzet fennmaradása érdekében végzett munkája mind a kisebbségi, mind pedig a mostani felszabadult helyzetben híveinek számarányához mérten méltán megemlékezhetik a többi, nagy erdélyi történelmi egyházak nemzet- és lélekmentő munkájával.*

Gelei dr. üdvözlő szavaira *Szinyei-Merse Jenő* kultuszminiszter a következő szavakkal válaszolt:

— Méltóságos és főtisztelendő Főtanács. Mindenek előtt elnézésüket kérem, hogy tanácskozásukat néhány pillanatra megzavarom, de ha már Kolozsváron vagyok, *nem mulaszthatom*

el, hogy ne adózzam tisztelettemmel Erdély egyik legrégebb történelmi egyházának. Püspök urat még a trianoni esztendőök alatt megismertem s személye iránt mindig a legnagyobb szeretettel viseltem. Engedjék meg, hogy e helyről is átadjam Püspök úrnak szerencsekívánataimat abból az alkalomból, hogy immár éppen félévszázada szolgálja Istenét, hazáját, nemzetét és egyházát.

— Nemcsak a főgondnok úr szavaiból veszek tudomást arról, hogy az erdélyi egyházak nagy szűkölködésben vannak. Országjárásom során személyesen is szomorú tapasztalatokat szereztem erről a tényről. *Az erdélyi egyházak anyagi helyzete valóban súlyos és a kormány nem a könnyű feladatai közé helyezte az erdélyi egyházak megsegítését, amelyeknek különösen a megszállás éveit alatt valóban nemzetfenntartó, történelmi szerepük volt s ez a szerepük ma is.* Reméljük, eljön majd az az idő, amikor ezért az áldozatos munkáért kárpótolni fogjuk az erdélyi történelmi egyházakat s közöttük nem utolsó sorban az unitárius egyházat. Tanubizonyságot teszek itt, a Főtanács színe előtt is, hogy püspök úr és főgondnok úr számtalan esetben keresett fel hivatalomban s az ók előadásaikból valóban módomban volt megismerni az egyház sanyarú anyagi helyzetét. Biztosítom azonban a Főtanácsot, hogy *a nehéz, háborús idők ellenére is sok kérdésben találtunk már kedvező megoldást s bizonytal fogunk majd a jövőben is.* Addig is Isten áldását kérem munkájukra és tanácskozásaikra.

A miniszter szavait kitörő éljenzés fogadta. A miniszter ezután az egyház vezetősége kíséretében megtekintete a püspöki tanácsstermet, ahol a falat az egyház nagy jóttevőinek és püspökeinek areképei díszítik, majd a teológia akadémia helyiségeibe látogatott el. Innen a miniszter és kísérete átvonult a templomba és hosszasan időzött az előtt a történelmi nevezetességű „kerék kő” előtt, amelyről *Dávid* Ferenc 1566-ban, a gyulafehérvári egyházi gyűlésről hazatérőben olyan gyújtó beszédet mondott, hogy annak hatása következtében az egész Kolozsvár lakossága áttért az unitárius hitre. A templomban, a miniszter érdeklődésére *Kelemen* Lajos levéltári főigazgató szolgált szakszerű felvilágosításokkal.

Szinyei-Merse Jenő kultuszminiszter eltávozása után *Gelei* dr. főgondnok újból megnyitotta a tanácskozásokat. A tanácskozások délután 3 órakor értek véget *Halmágyi* János marosvásárhelyi esperes közügyigazgató szép imájával.

A főtanács minden pontjára nem térhettünk ki helyszűke miatt, de egy fontos kérdésre vissza kell térnünk. A főtanácsi bizottság általános jelentésével kapcsolatosan megint többen szóvátették azt a sok testvérietlen támadást, melyben az unitárius vallás olyan gyakran részesül.

Kovács János tanár, mint bölöni Farkas Sándor utóda

Kovács János tanár amerikai útját eleveníti föl a „Lát-határ“ című kisebbségi kulturszemlében Ács Tivadar „Bölöni Farkas Sándor utóda“ címen. Ebben a rendkívül érdekes cikkben főlelevenül néhai Kovács János tanár lelkes alakja, amint esodálatos szónoki képességeivel munkálkodik a magyar művelődésért és szövö az angol—amerikai hitrokonokkal a barátságot nemcsak egyháza, hanem az egész magyar nemzet számára. Kovács János tanárt 1882. évben küldte ki az unitárius egyház Amerikába a Saratogában tartott nemzetközi vallásos konferenciára s e küldetést összekötötték sok más kérdéssel. Maga a vallás- és közoktatásügyi miniszter is méltányolta és külön feladattal bízta meg, melynek Kovács János teljes mértékben meg is felelt. A fönt említett cikk Kovács Jánosnak az E. K. Tanácshoz benyújtott jelentését hozza napfényre. A közlő nem túloz egy cseppet sem, midőn Kovács János nevét bölöni Farkas Sándor nevével hozza kapcsolatba. Igaz, hogy a bölöni Farkas Sándor amerikai utazása úttörő munka volt s leírása szépirodalmi munka, Kovács János pedig már úgyszólva kiépített úton haladott, mert az angol és amerikai hitrokonokkal akkor már szellemileg ki volt építve az összeköttetés. Kovács János már barátokhoz ment s leírása pedig tisztán hivatalos jelentés. Azonban az a nagy szónoki és gyakorlati siker, amiben része volt Kovács Jánosnak, most 60 esztendő távlatában valóban igazi nagyságában állítja elénk őt. Bátor, megnyerő föllépésének köszönhető az, hogy ez az út az amerikaiak adományából megteremtette a Channing és a Richmond tanári alapot.

Örömmel tölt el minket, hogy a Kovács János alakja és munkássága főlelevenedik egy elsőrangú magyar szemlében,

mert ebből azt látjuk, hogy az igazi érdem nem megy feledésbe. Másfelől bizonyítéka annak is, hogy az unitárius nagyok úgy szolgálják egyházukat, miszerint azzal a magyar hazának is szolgálatot teljesítsenek. A Kovács János amerikai útjának fölelevenítése ebből a szempontból is fontos. De egyúttal figyelmeztetés, hogy mi magunk se feledkezzünk el nagyjainkról.

IMAHOZ. Imádságok, elmélkedések és egyházi énekek honvédeink számára. Összeállította: Nagy Zoltán unitárius táborigazgató, Köröspataki Kiss Sándor százados, Kozma Ferenc vk. százados és mások közreműködésével. A szép kiállítású, tartalmas imakönyv a főt. püspök úr meleg bevezető szavaival, vallástételével és a Magyar Hiszekeggyel kezdődik. Különböző alkalmakra imákat írtak Nagy Zoltán, Nagy Ferenc, dr. Abrudbányai János, Rázmány Mór, köröspataki Kiss Sándor, Űrmösi József, Szent-Iványi Sándor, Bácskay százados, Kozma Ferenc, valamint a püspök úr „Három könyv“ című elmélkedése. Jól kiválogatott énekek fejezik be az értékes, mondhatnók nélkülözhetetlen imakönyvet. A könyv igazán tartalmas, szükséges, a katonák lelki szükségleteinek megfelelő. Nagyon értékes munkát végeztek a kiadásával.

UNITARIUS ÜNNEPNAP NAGYVARADON. November 14-ike ünnepnapja volt a nagyváradi egyházközségnek. Dél előtt ünnepi istentisztelet keretében dr. Kovács Lajos teol. tanár méltatta a szépen fejlődő egyházközség tagjainak áldozatkészségét, mely egy gyönyörű orgona-harmónium beszerzését tette lehetővé. Délután előkelő és a Magyar Ház nagytermét zsúfolásig megtöltő közönség jelenlétében magasszínvonalú Dávid Ferenc-émlékünnepély volt, melynek középpontjában két Dávid Ferencről szóló előadás állott. Balázs Zsigmond kebli tanácsos, áll. tanítóképzőintézeti tanár „Erdélyi magyar unitárius génius“ címen történelmi szempontból, majd dr. Kovács Lajos teol. tanár hittani és gyakorlati szempontból világította meg Dávid Ferenc jelentőségét. Azonkívül a Nemzeti Munkaközpont Építőmunkások Dalköre énekelt három ízben. Köntés Béla lelkész „Dávid Ferenc lelke“ című saját költeményét, majd Ötvös Márta keresk. isk. tanuló Sajó Sándor „Magyarnak lenni“ című költeményét szavalta. Adorjáni Károly Ferneyi István kíséretével műdalokat énekelt. Az ünnepély egyik legérdekesebb száma az éneklőfűrészt kettős volt, melyet Köntés Béla lelkész és Furka Béla városi tszttviselő adtak elő, Filippi Ernőné orgonakíséretével. Az ünnepélyt Barla Dezső egyházközségi gondnok zárta be. (A záróbeszédet lapunk más helyén közöljük.) A nagyszerűen sikerült lélekemelő ünnepély megrendezéséért a Köntés Béla lelkész buzgó vezetésével munkálkodó gyülekezet tagjait illesse elismerés.

A D. F. E. ÚJ KÖZGYÜLESE. A november 20-án mintegy 80 tag részvételével megtartott közgyűlés dr. Abrudbányay Ede elnök lelkes megnyitója és dr. Bodor András lelkiismeretes titkári jelentése után új vezetőséget választott, egyhangúan elfogadva a választmány által előterjesztett listát. A tisztikar tagjai a következők: Elnök dr. Abrudbányay Ede, ü.-alelnök dr. Kiss Elek, alelnök dr. Mikó Lőrincné, irat-terjesztő igazgatója Benczédi Pál, titkár Erdő János, szerkesztő dr. Abrudbányai János, kiadó dr. Bodor András, jogtanácsos dr. Szathmáry János, pénztárnok Rázmány Mór, ellenőr Márton Sámuel, jegyző Izsák Vilmos. Választmányi tagok: Csató Pálné, Guráth Béláné, vitéz dr. Nyiredy Gézáné, Hadházy Sándor, dr. Gyulay Zoltán, P. Szentmártoni Kálmán (1943—45-ig) és Gyallay Pap Domokosné, dr. Gyergyay Árpádné, dr. Hintz Györgyné, Gálffy Zsigmond, Hadházy Sándor id., Nagy Ferenc (1943—1946-ig).

Kérjük Isten segítségét az új vezetőség munkásságára!

N. F.

HADHAZY SÁNDOR EGYHAZI PÉNZTÁROS ARANYLAKODALMA. Kedves családi ünnepségnak volt színhelye *Hadházy* Sándor egyházi pénztáros otthona. A mindig fiatalos egyházi pénztáros október hó 25-én tartotta aranylakodalmát kedves nejével, *Nagy Terézzel*, aki szintén jó erőnek és egészségnek örvend. A ielkészi szolgálatot Csifó Nagy László egyházi titkár teljesítette. Isten megáldó szeretete legyen továbbra is ez aranyos kedélyű házaspáron, hogy még sokáig élhessenek jó erőben és egészségben.

KÉRELEM. Vitézi ügyben kérem 1. Szabó Krisztina születési anyakönyvi kivonatát elküldeni, születet: 1830-ban, körülbelül Maros-Torda vármegyében.

2. Székely Adám ref., született 1817-ben és Szabó Krisztina, szül. 1830-ban, e kettőnek házassági anyakönyvi kivonatát, a házasságot körülbelül 1848—1850 között köthették Maros-Torda vármegyében.

3. Apor László ref., szül. 1817-ben és Borra Borbála róm. kath., szül. 1831-ben, házassági anyakönyvi kivonatát. Házasságot 1848—1855 között köthettek Háromszék vármegyében.

Kérem a kivonatokat egyenként 50—50 pengő (tiszteletdíj) utánvét mellett címemre: Rátz Vilmos s. jegyző, Lövete, Udvarhely vármegye megküldeni.

KINEVEZÉS. Örömmel vettük a hírt, hogy az igazságügyminiszter úr dr. Tana Gyula törvényszéki tanácselnök atyánkfíát, aki a megszállás éveiben a sepsiszentgyörgyi törvényszéken az igazság bátor képviselője volt, törvényszéki elnökké nevezte ki. A megérdemelt kitüntetéshez őszinte szeretettel gratulálunk és elnök atyánkfia további munkájára Isten áldását kérjük.

„DÁVID FERENC EMLÉKÜNNEPÉLY“. Folyó év november 17-én bensőséges ünnepet szentelt Dávid Ferenc emlékének a kolozsvári Dávid Ferenc Ifj. Egylet. „Erős várunk“ kezdetű ének eléneklése után Péter Ödön IV. é. teológus megható, mély gondolatú imában adott hála Istennek Dávid Ferencért és kérte, hogy szellemét sugározza mireánk, mely erőt ad magyar unitarizmusunk megélésére. Ezután vitéz Gidó Béla ifj. elnök mondta el megnyitóját, amely — ha szabad így neveznünk — a kolozsvári unitárius ifjúság élő lelkiismeretének szava volt. Nyitójában fölteszte a kérdést: „miért nem él és miért nem virágzik a kolozsvári Dávid Ferenc Ifj. Egylet?“. Egyben zászlót bontott és alája hívta Kolozsvár unitárus ifjúságát. Szász János III. é. teológus „Dávid Ferenc lelke és az unitarizmus“ címen a mai ifjúság szellemében tartott értékes és tartalmas előadást, melyben Dávid Ferenc munkásságát, szellemét és fennkölt, tiszta gondolkozását méltatta. Rámutatott arra, hogy Dávid Ferenc, mind az unitarizmus, mind a magyarság szempontjából maradandó érték, örök példaadás lehet és kell legyen a mai magyar unitárius ifjú előtt. Szász János tárgyilagos, hagyománytisztelő és az igazi értéket meglátni tudó előadása ifjúságunk tiszta szelleméről és felfogásáról tett bizonyosságot. Az ünnepi műsort Nemes Nagy Judit, Adorjáni Károly, Ádám Dénes, Máthé Sándor szavaltai, illetve utóbbi énekszámja emelte. Dr. Székely Gyula védnök-lelkész bezárójában köszönetet mondott a szép számban megjelent közönség szíves érdeklődéséért. Külön köszönetet mondott dr. Kovács Lajos és Simén Dániel teológiai tanár uraknak, kik jelenlétükkel emelték az ifjúság ezen bensőséges ünnepének értékét. A megjelentek azzal a megnyugtató érzéssel távoztak, hogy a mai unitárius ifjúság Dávid Ferenc szellemében él és munkálkodik.

Jelenvolt.

A MAROSKÖRI D. F. EGYLET MUNKÁJA. 1. 1943. aug. 8-án Szentgericén műsoros ünnep keretében tartotta meg tisztújító közgyűlését nagy közönség jelenlétében. Elnök dr. Fekete Gyula, alelnök Fülöp Zoltán, titkár Csongvay Lajos, pénztáros Boros Mózes afiai választottak. Ugyancsak itt választották meg a 12 tagú választmány is. Ez alkalommal előadást Filep András iklandi és Ferencz József debreceni lelkész tartottak. Szavaltak: Sárosi Emma, Kovács Margit, Gál Irma, énekelt Iszlai Irma. Köri titkár évi jelentését olvasta fel. Az ünnepélyt Halmágyi János esperes úr megnyitója vezette be és Biró Izsák lelkész bezárója zárta be.

2. 1943. okt. 1-én a választmány gyűlést tartott, mely alkalommal dr. Fekete Gyula elnök úr összefoglalta azokat a feladatokat, amiket

Egyletünk ez évben meg kell és Isten segedelmével meg is fog valószínűsíteni a marosi körben. Választmány részletesen megtárgyalva az elnöki munkaprogramot, a következő javaslatokat fogadja el:

1. Újra szervezi a helyi alakulatokat.
2. A helyi alakulat elnöke tagja a kör választmányának.
3. Évenként két vándorgyűlés tartatik, melyek közül egyik a kör gyűlés székhelyén, másik lehetőleg városi egyh.-községben.
4. Elhatározza választmány, hogy az egyleti évben munkaprogramot dolgoz ki. Addig is, míg ez kidolgoztatna, felkéri a kör vezetőket, hogy az egyleti évben minden összejöveteleken egy nagy unitárius egyéniségről tartsanak előadást.
5. Legközelebbi vándorgyűlését Szászrégenben tartja.
6. Központi Egylettel Kolozsvár élénk összeköttetést kíván felvenni és együttműködést létrehozni.
7. Évente a választmány legalább 3 gyűlést tart.

Csongvay Lajos, kör titkár.

UNITÁRIUS MŰVÉSZ SIKERE. *Benczédi Sándor* korondpálpataki állami tanító, kiváló szobrászművész Budapesten a „Műbarát” kiállítási intézetben műveiből kiállítást rendezett. A kitűnő művész eredetisége, ötletessége, nagy képessége sok elismerésben és méltánylásban részesült. Többek között a *Pester Lloyd* című németnyelvű lap nagy méltánylással foglalkozott a kitűnő szobrászművész nagyszerű alkotásaival; mi pedig büszkén gondolunk művész affiára, akiben a székely alkotó képesség igen nagyszerűen jelentkezik.

NYUGTAZÁS. Az Egylet pénztárába 1943. okt. 21-től 1943. dec. 1-ig az alábbi díjakat fizették be: I. Alapító díjba: Dr. Tana József, Kiss János Kolozsvár 50—50 P. — Adám Dániel Homoródszentpéter 40 P. — Salamon Izsó Nagyvárad 50 P. Bajusz János Kolozsvár 5 P. Pálffy László Kolozsvár 50 P. Dr. Fekete Gyula Marosvásárhely 20 P. Dr. Gyulafalvy Tamásné Beregszász 10 P. — II. Tagsági díjba: Kolozsvári tagok: Vajna Lajosné, Inczeffy Lajos, Gyarmathy Árpád 1940—43, Csíki Ferenc 1940—41-re, Borsai András, Antoni Albert, özv. Macskássy Lajosné, özv. Botár Istvánné, Péter László, Péterffy István, Balázs Györgyné 1943-ra. — Marosvásárhelyi tagok: Simon László, Szabó Lajos 1943-ra, István Lajos 1942—43-ra. — Marosi Albert Maroshévíz 1943, Kövendí Nagy Jenő Debrecen 1942—43, Szász Dénes Szászrégen 1943-ra, id. Szücs Mihály Bihar 1942—43. — Iklandi tagok: Kilyén László, id. Kilyén József 1940—43, Lőrinczy Zoltánné, György Róza 1942—43-ra. — Szentgericei tagok: Egyházközség 1936—43, Iszlay Albert, Kuti Károly, Bereczky Sámuel, Kuti Polixénia, Nagy Károly, Nagy Katalin 1943-ra. — Kováts Domokos Nyárádgálfalva 1941—43-ra, Debreczeni Irma Marosszentgyörgy 1940—43-ra, Székely Ferenc Nagybánya 1943-ra, Petres Gyula, Komjátszegi Géza Kolozs 1943-ra, Simó Mózes Nagyvárad 1940—43-ra, Gál Mihály Harasztkerék 1940—42-re, Kereseó József Budapest 1943, Biró Elek Kovászna 1943-ra, Adám Dániel Székelykeresztúr 1940—43-ra, Kovács Simon Csehétfalva 1941—43, Iszlay

Albert Kissebes 1944-re, Sugárné Iszlay Margit Nyerce 1944-re, Korodi József Csíkszereda 1944-re, Sebestyén János, Osváth József Bözöd 1940—43-ra, Vajda Ferenc Barót 1940—44-re, Máthé Zsigmond Nyárádszentmárton 1940—43-ra, Dimény András Korond 1944-re, özv. Dimény Mózesné Vargyas 1943-ra, Dániel Zsigmond Vadad 1943-ra, Deák Dénes 1942-re, Mircse Dénes 1943-ra, Kobátfalva, Kádár Akos Homoródalmás 1943-ra, Izsáky Antalné Dés 1942—43. — Homoródújfalusi előfizetők: Bartha Mózes, Benedek Elek f., Cseke József, Siketes Sándor, Varga József 1940—43-ra, Végh Mihály 1941—43-ra, D. F. Ifj. Kör 1936—43-ra, Egyházközség 1943-ra. — Fiátfalvi előfizetők: Ifj. Fazakas József, Takáts Mózes, Barabás Lajos 1940—43-ra, Egyházközség 1943-ra, Ugron Zoltánné 1935—43-ra. — Karácsonyfalvi előfizetők: D. F. E., Egyházközség, Bálint Ödön, Benczédi Ákos, Bálint I. Mózes, Benkő Domokos, ifj. Benke Mózes, Béla András, I. Béla József h., Béla G. Domokos, Béla G. András, Elekes Mózes, Kelemen Lajos, Kovács Domokos, Kovács B. Mózes, Szabó Dénes, id. Szentpáli Sándor, id. Szentpáli Zsigmond, Szilágyi István 1943-ra. — Énlaki előfizetők: Ambrus János 1940—43-ra, Raffay Gáspár, Raffay József 1940—43-ra, Bálint Domokos, Bálint Sándor, Biró Dénes, Biró Zsigmond, Fülöp Gergely, Fülöp János felső, Györffy Mihály, Kerestély Mózes, Pap Zsigmond, Patakfalvi Izsák, Patakfalvi Sándor, Török János 1941—43, Jánossy János 1941—42-re, Török Lajos 1941—44-re. — Unitárius Egyházközség Jobbágyfalva 1936—43-ra, Dániel Gábor Székelykál 1940—43-ra.

Kolozsvár, 1943. dec. 1.

Rázmány Mór, pénztárnok.

ELŐFIZETÉS. A Dávid Ferenc egyleti örökös alapító tagsági díj 100 P. Évi tagsági díj 4 P. Mindenki rendezze díjait, hogy lapunk is eleget tehessen hivatásának. — D. F. E. csekk-számla: 34903. Minden pénz az egyleti pénztárhoz (Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 9.) küldendő.

A LAP ELFOGADASA ELŐFIZETÉSRE KÖTELEZ. — KÜLDJE BE AZONNAL ELŐFIZETÉSÉT.

Az „Unitárius Közlöny” megjelenik havonta 1-én.
 Felelős szerkesztő és kiadó: **BENCZÉDI PÁL**, Kolozsvár, Kossuth L.-u. 9.

Mínerva R.-T. Kolozsvár: 3532 — (Nyomdai f. v.: Major József.)